

opere „Glumači“ in Novakove „Slovaške narodne pesmi“. Ondrček je zopet povsod očaral občinstvo s svojo velikansko umetnostjo in žel iskreno odobranje.

Fran Naval v Pragi. Naš rojak Fran Naval, prvi tenorist c. kr. dvorne opere na Dunaju, je meseca oktobra t. l. gostoval pri „Narodnem divadlu“ v Pragi. Verni sin slovenske matere je Pražane kar elektriziral; narodno gledališče je bilo vedno prenapolnjeno, in komaj diha je občinstvo poslušalo Navalov krasni tenor. Fran Naval je uljudno, blago srce, ki svojo narodnost vedno poudarja; največje veselje so mu napravili na oder podarjeni venci z velikanskimi slovenskimi trobojnicami. Zadnjikrat je nastopil v Massenetovem „Wertherju“. Massenet sam je iz Pariza poslal brzoglasen pozdrav k predstavi.

Domača umetnost. G. A. Ježačin je poslikal z ornamentami in figuralnimi slikami župno cerkev v Preski. — K moravski cerkvi je prizidana nova kapelica lurske Matere božje. Oltar je izdelal g. Rovšek, na zunanji steni sliko žalostne Matere božje pa gospod Peter Markovič, akad. slikar v Rožku na Koroškem. — V Črnem vrhu nad Idrijo je postavil nove orgle gospod Kriegl, orglarski mojster v Ljubljani. — G. P. Žmitek je razstavil velik portret g. Bamberga, ki se odlikuje po vrli tehniki in dobri psihologiji.

Združenje zagrebških javnih knjižnic. Knjižnica zagrebške prvostolne cerkve, broječa okoli 30.000 zvezkov, za katero je določil škof Vrhovac posebno ustanovo, se po sklepu kapitla združi s tamošnjo vseučiliško knjižnico, katera šteje do 140.000 zvezkov in ima letnih dohodkov 13.000 K. Za to združenje se posebno trudi kanonik dr. Iveković, ki želi, da bi se tako olajšale učenjakom študije v knjižnicah.

Ljudska izobrazba na Hrvaškem. Še sedaj je treba na Hrvaškem storiti mnogo za elementarno ljudsko izobrazbo. Vendar moramo priznati, da se je v zadnjih desetletjih doseglo že mnogo. Ljudi, ki niso znali ne brati ne pisati, je bilo na Hrvaškem na stotino prebivalstva:

Leta	moških	ženskih
1869. . . .	74:38 . . .	86:81
1880. . . .	67:89 . . .	79:93
1890. . . .	60:16 . . .	73:52
1900. . . .	46:95 . . .	61:74

Izid ljudskega štetja l. 1869. je bil vsekako zelo žalosten. Primeroma se je pa zdaj že mnogo zboljšalo. Največji napredek kaže zadnje desetletje.

Hrvaška tiskana knjiga iz l. 1592. M. Rešetar je nedavno v 3. knjigi „Gradje za povjest književnosti hrvatske“ ponatisnil „Način, koji se ima ob služiti u govorenju sv. mise“, natisnjen l. 1592. v Rimu v mali osmerki na 56 str. To knjižico je neznan Dubrovčan prevel iz latinskega jezika.

Beli Hrvatje. Blizu Požuna je naseljenih okoli 60.000 takozvanih Belih Hrvatov, katere Nemci nazivajo „Wasserkroaten“. Ti so izpostavljeni madjarizaciji in germanizaciji. Nimajo niti slovnice svojega jezika niti besednjaka. Zdaj so jim izdali slovaški rodoljubi koledar v njih jeziku, ki je natisnjen v 5000 izvodih. Tako so dobili Beli Hrvati tam svojo prvo tiskano knjigo. Ta oddelek slovanskega rodu je važen zaradi tega, ker nekako veže severne in južne Slovane.

Gavrilo Vitković, srbski rodoljub in zgodovinar, je umrl pred kratkim v Belgradu. Preiskaval je zgodovino ogrskih Srbov. Nabral je mnogo gradiva, a ne kritično.

Ignjat Dimić. V Zemunu je pred kratkim umrl srbski publicist Ignjat Dimić (roj. 1863.). Studiral je tehniko na Dunaju, in ko se je povrnil na jug, je posebno proučeval narodnogospodarske in politične razmere v Bosni in Hercegovini. Bil je oster in odločen zagovornik srbske ideje. Mnogo zaslug si je pridobil za srbsko tehnologijo.

„Srpska knjiga.“ S tem naslovom je izdal St. Novaković pred kratkim knjižico, v kateri popisuje slabe srbske knjigarske razmere. Dnevno časopisje se sicer zelo širi, a v tem pisatelj ne more videti pravega napredka, ker se prava znanstvena in leposlovna književnost preveč zanemarija. Pisatelj predlaga, da bi se osnovala mnoga gospodarska društva v Srbiji, ki bi svoj čisti dobiček porabljal za podporo književnosti.

Srbske narodne pesmi. V „Kolu“ (knjiga IV., zv. 2.) je napisal neki dr. Veritas članek „Vratimo narodu — njegovo!“ v katerem razpravlja o deveti knjigi srbskih narodnih pesmi, katere je nabral Vuk Stefanović Karadžić. Pisatelj zahteva, naj izda srbska vlada Vukove narodne pesmi in pripovedke v novem, zares „narodnem“, prav cenjenem izdanju.

„Znameniti Srbi XIX. vijeka.“ Ta zbornik prinaša življenjepise in slike znamenitih Srbov. V 12. zvezku so opisani: Janko Cincar, Grigorij Vožarević, Konstantin Danijal, Jovan Subotić, Vladimir Vasić in Vaso Živković; v 13. zvezku pa: Čolak Ante Simeunović, Ognjeslav Utješenović Ostrožinski, Joksims Nović Otočanin, Ljubomir P. Nenadović, Kosta Ruvarac in Aleksander Bačvanski.

Srbska zgodovina. Kosta Mandrović na Dunaju javlja, da bo na novo izdal „Ilustrovano istorijo srbskega naroda“. V tem obširnem delu bo 140 slik in barvan zemljevid balkanskega polotoka. Izšlo bo v 16 zvezkih.

„Društvo srpskih književnika i umjetnika“ so ustanovili u Belgradu. Predsednik mu je Simo Matavulj, podpredsednik Branislav Nušić, tajnik Milodar Mitrović.

Raziskavanja v Makedoniji. „Vizantinskij Vremnik“ poroča sledeče o uspehih ruske znanstvene ekspedicije, ki je leta 1900. šla v Makedonijo pod vodstvom akademika N. P. Kondakova. Glavni